

Nederlands moet internationaal meetellen

De Nederlandse taal en cultuur wordt in internationale context onvoldoende ingezet als soft power.

- Na de Brexit en met groeiend protectionisme in EU is het belangrijk onze exportpositie in stand te houden door nieuwe markten aan te boren of bestaande te intensiveren
- Cultuur in de bredere zin kan daaraan een belangrijke bijdrage leveren
- Nederland laat kansen liggen op het gebied van culturele diplomatie
- Daardoor verliezen we cultureel, wetenschappelijk en economisch terrein
- Dit heeft een nadelige invloed op handel, toerisme en onderzoek
- Investeren in het onderwijzen van de Nederlandse taal in het buitenland draagt bij aan versterking van het imago van Nederland en aan de communicatie met landen om ons heen
- Een investering van 3,2 miljoen op korte termijn versterkt de positie van het Nederlands in het buitenland in voldoende mate

Oproep aan regering en parlement

De Nederlandse taal en cultuur verbindt. Dat geldt binnen de grenzen maar ook buiten ons taalgebied. Op 200 universiteiten en hogescholen wereldwijd zetten docenten, studenten, vertalers en onderzoekers zich in om het Nederlands te onderwijzen en te onderzoeken.¹ Ze dragen niet alleen de Nederlandse taal en cultuur uit, maar ze zoeken door de taal en cultuur de verbinding met de lokale omgeving. Zo vormen **ze een informeel diplomatiek netwerk. Door onderinvestering wordt dit informele netwerk bedreigd.** Onderzoek van de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN) en de Taalunie laat zien dat het ontwikkelen van kennis van de Nederlandse taal en cultuur in het buitenland gunstig is voor *soft diplomacy*, handel, toerisme, communicatie en wetenschap. **Nederland kan winst behalen uit gerichte investering.** Er liggen plannen klaar voor € 3.200.000, en wij nodigen de politiek uit om die investering te doen.

Het netwerk kalft af

Het Nederlands wordt door meer dan 24 miljoen mensen in de wereld gesproken. In zes landen is het een officiële taal: in Nederland, België, Suriname, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten. Buiten dit taalgebied wordt het Nederlands door rond de 15.000 studenten in het hoger onderwijs wereldwijd geleerd en bestudeerd. Uit een onderzoek door de Taalunie blijkt dat de Nederlandstalige overheden vergeleken bij andere landen veel te weinig investeren in het onderwijs Nederlands over de grens.² Waar Portugal en Duitsland per hoofd van de bevolking respectievelijk € 2,80 en € 5,30 investeren in taal en cultuur buiten de landsgrenzen, komen Nederland en Vlaanderen samen niet verder dan 7,5 cent.³ **Dit tekort aan investering wreekt zich.**

De IVN is de
belangenorganisatie voor de
internationale neerlandistiek,
met 600+ hoogleraren,
docenten, onderzoekers en
vertalers in 40 landen.

¹ De IVN in tegenstelling tot de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB) ondersteunt onderzoek en onderwijs Nederlands aan hogeschool en universitaire docenten en studenten.

² Annelies de Jonghe, *Talenbeleid in Europa. Hoe ondersteunen andere landen het onderwijs van hun taal en cultuur in het buitenland*, Taalunie, 2019.

³ De Jonghe, p. 11.

In belangrijke Europese hoofdsteden als Londen, Parijs en Wenen hebben we geen hoogleraar meer die de studie en de cultuur kan verankeren. Het netwerk kalfst af. We laten daardoor kansen op zichtbaarheid en uitstraling in het internationale publieke veld liggen.

En dat terwijl de landen om ons heen de taal en cultuur juist hebben gevonden als een effectief kanaal voor soft diplomacy. Ze investeren in het promoten van hun taal en cultuur omdat dit een aantoonbare gunstige invloed heeft op economische, dienstverlenende en maatschappelijke sectoren. Dat geldt ook voor het Nederlands, zoals overtuigend aangetoond door recent onderzoek van de Nederlandse Taalunie.⁴ Nederlandse bedrijven die internationaal opereren hebben behoefte aan mensen op locatie die als culturele en talige tussenpersonen kunnen optreden. Voor die contacten is het intellectuele, culturele klimaat dat de internationale neerlandistiek schept, van groot belang.

In een meertalig Europa moet het Nederlands slagvaardiger kunnen optreden. Ondersteund door OCW heeft de IVN in 2018 een veldonderzoek uitgevoerd waarin de economische, sociale en culturele impact van de internationale neerlandistiek in kaart is gebracht. Vergelijkbaar onderzoek door de Nederlandse Taalunie heeft dezelfde conclusies opgeleverd.

Economisch verantwoorde investeringen

Met een naar verhouding lage investering kunnen er belangrijke activiteiten worden ontwikkeld waarbij de positie van het Nederlands internationaal wordt versterkt. Daarmee investeren we ook in culturele zichtbaarheid, kennisuitwisseling en verankering.⁵ Volgens de IVN is er snel resultaat te boeken op de volgende terreinen:

1. Menskracht: gastleerstoelen, lectoren en taalassistenten

Investeer in een stage- en lectorennetwerk (via suppleties, uitzenden van taaldocenten, etc.). Lectoren en assistenten leveren een belangrijke bijdrage aan de studieprogramma's. Niet alleen dragen ze bij aan de taalprogramma's, ze creëren ruimte voor docent-onderzoekers om zich te richten op onderzoek, culturele programma's en een wervingsbeleid. Daarnaast pleiten we voor het instellen van roulerende leerstoelen: gasthoogleraren die ter plekke de zichtbaarheid kunnen verhogen. Ze verhogen daarmee ook de status van het vak binnen de buitenlandse instituten.

2. Professionaliteit

Investeer in studenten- en docentencursussen. Een goed aanbod van cursussen laat zien wat je studenten te bieden hebt. Een doortimmerd docentennascholingsbeleid bevestigt en benadrukt professionaliteit. Zowel online, in het taalgebied en op locatie.

3. Netwerk en verankering

Bevorder contacten tussen verschillende universiteiten. Investeer in internationale projecten. Samenwerking op het gebied van onderzoek is een belangrijke verankering. Universiteiten zijn geïnteresseerd in 'excellent' onderzoek dat kan meedingen naar onderzoeksgelden. Investeer in – geaccrediteerde – internationale platforms/publicaties. Zoek of versterk contacten met bedrijven en diplomatie ter plaatse.

---

⁴ Zie o.a. Ilse van de Horst, *Het Nederlands internationaal. De rol van het Nederlands en de neerlandistiek in Italië en Het Nederlands internationaal. De rol van het Nederlands en de neerlandistiek in Polen*, Taalunie 2019.

⁵ In tegenstelling tot bijvoorbeeld Dutch Culture, werken wij met docenten en studenten op locatie en slaan we direct de brug naar jonge geïnteresseerde lokale studenten. Zij investeren al in de Nederlandse taal en cultuur en vormen daarmee een blijvende verbinding en verankering.

4. Aanwas

Investeer in jong en nieuw talent bij de internationale neerlandistiek. Zorg ervoor dat hun ambities deel uitmaken van de toekomst van het vakgebied. Het vak hangt op de academische standing, kennis, de ervaring, de inzet en het enthousiasme van personen. Het is zaak om jonge gemotiveerde onderzoekers aan het Nederlands te binden door een actief netwerk dat hun kansen biedt. Investeer in modules op (regio)colloquia die hier ruimte voor bieden, zorg voor voldoende relevante en productieve stageplaatsen.

Begroting investeringen

Menskracht

Extra suppleties ter ondersteuning lokale docenten (20 x 10.000 per jaar)	€ 200.000,-
Aankomende en beginnende docenten (40 x 50.000 per jaar)	€ 2.000.000,-
Roulerende leerstoelen (8 waarvan 5 binnen de EU en het VK, ieder met een looptijd van 2 jaar)	€ 225.000,-

Professionaliteit en programma's

Literair vertalen	€ 50.000,-
Technisch vertalen en lokaliseren	€ 50.000,-
Culturele presentaties	€ 50.000,-

Netwerk, verankering, samenwerking met taalgebied

Onderzoeksprogramma's cultuur	€ 50.000,-
Onderzoeksprogramma taalkunde	€ 50.000,-
Contacten met diplomatie, cultuur en bedrijfsleven op locatie	€ 50.000,-

Aanwas

Zomercursussen	€ 300.000,-
Beurzen	€ 100.000,-
Stages/beurzen	€ 75.000,-

Totaal € 3.200.000,-

Gelet op investeringen door andere landen ligt het in de rede om het huidige bedrag dat via de Taalunie wordt gereserveerd voor Nederlands wereldwijd, met minstens € 3,2 miljoen te verhogen en dit bedrag te oormerken voor concrete activiteiten voor het Nederlands in het buitenland. We maken graag afspraken over uitvoering met de verantwoordelijke bewindspersoon, mocht dit worden toegewezen.

Den Haag, 29 april 2021

Inlichtingen Internationale Vereniging voor Neerlandistiek

Bestuursvoorzitter: Henriëtte Louwerse h.louwerse@sheffield.ac.uk

Directeur: Iris van Erve i.vanerve@ivn.nu

Contactpersonen: Jan Schinkelshoek j.schinkelshoek@schinkelshoekverhoog.com